

FINANSSIALAN TYÖKOKEMUKSENI

Tämän kirjoituksen tarkoituksena on selventää, millä tavalla työkokemukseni kattaa finanssitoiminnan eri osa-alueita. Sisältö on ryhmitelty aakkosjärjestykseen seuraavien väliotsikoiden alle:

Antolainaus	s. 2
Asiakirjahallinto	s. 2
Dealinghuonejärjestelmät	s. 2
Eläkevakuutus	s. 2
Internetin käyttö finanssialalla	s. 3
Johdannaiset	s. 3
Johdon tietojärjestelmät	s. 3
Joukkovelkakirjat	s. 4
Kansainvälisten pankkipalvelujen ostaminen	s. 4
Kirjalliset työt ja muiden kouluttaminen	s. 4
Konsultoiva myynti	s. 5
Laskentatoimi	s. 5
Leasing	s. 5
Lentokonerahoitus	s. 6
Liiketoiminnan kehittäminen	s. 6
Lyhyet korkoinstrumentit	s. 6
Muut rahoitus- ja sijoitustekniikat	s. 6
Pörssiosakesijoittaminen	s. 7
Raportointijärjestelmät	s. 7
Remburssijärjestelyt	s. 7
Riskienhallinta	s. 7
Selvitustoiminta	s. 8
Valuutta-asiat	s. 8

Jäljempänä usein mainittu Kansa-konserni, jossa työskentelin eri tehtävissä noin 16 vuoden ajan, meni konkurssiin vuoden 1994 lopussa. Sen vuoksi on ehkä syytä erikseen todeta, että kaikki siellä johtamani toiminnot täyttivät niille asetetut tulostavoitteet enkä jättänyt jälkeeni mitään suuria riskejä siirtyessäni Kansasta muualle syksyllä 1987.

Antolainaus

Kuuluin 8 vuotta Kansa-konsernin "Muun liiketoiminnan johtoryhmään", jolle konsernin kotimaisesta antolainauksesta vastannut johtaja raportoi.

Myönsin omasta tulosityksiköstäni joitakin valuuttalainoja kotimaisille yrityksille. Siinä yhteydessä jouduin määrittelemään niiden käsittelytavat kirjanpitoa myöten, koska konsernin lainayksikkö pystyi käsittelemään vain markkamääräisiä lainoja.

Peruspankki Oy:n johtokunnassa tri Erkki Pesosen varamiehenä vuosina 1980-87 osallistuin hänen poissa ollessaan luottopäätösten tekoon. Peruspankki oli STS:n kassavarantopankki ja valuuttapankki aikana, jolloin Suomen Pankki ei antanut säästöpankeille valuuttapankkioikeuksia.

Asiakirjahallinto

Kaikissa tehtävissäni olen joutunut huolehtimaan myös asianmukaisesta dokumentoinnista ja asiakirjojen hallinnasta. Sen lisäksi olen osallistunut avainhenkilönä kahteen suureen asiakirjahallintohankkeeseen:

- 1) Kansallis-Osake-Pankissa 1990-luvun alussa koko pankkikonsernin kaikkia asiakirjoja koskeneeseen asiakirjahallintoprojektiin Treasuryn edustajana sekä
- 2) Valtiokonttorin toimistodokumenttijärjestelmän käyttöönottoon Rahoitus-yksikön osuudesta vastaavana projektipäällikkönä vuonna 2003.

Dealinghuonejärjestelmät

Työskentelin 6 vuotta (1989-95) Kansallis-Osake-Pankin treasuryssä kehityspäällikkönä, aluksi tietojärjestelmäosastolla ja myöhemmin treasurymyynnissä, jolloin työhuoneeni ovi avautui dealingsaliin. Dealer-yhteisön jäsenenä kaikki dealingsalin toiminnot ja järjestelmät tulivat ainakin jossakin määrin tutuiksi. Omat tehtäväni liittyivät lähinnä johdannaisten analysointi- ja käsittelyjärjestelmiin sekä raportointiin. Yhden kerran tein kuitenkin treasuryn kaikki järjestelmät kattavan kehitystarveselvityksen.

Vuosina 2000-2002 osallistuin konsulttina Valtiokonttorin Rahoitus-yksikön dealinghuonejärjestelmän valinta- ja käyttöönottoprosessiin.

Eläkevakuutus

Aloitin Kansassa vuonna 1971 vakuutusvirkailijana, jonka erityistehtävänä oli TEL-lisäeläkevakuutusten räätälöinti ja konsultoiva myynti. Tein sen työn avuksi myös tietokonesovelluksen, joka laski erilaisia vaihtoehtoja. Vuonna 1973 minut nimitettiin

eläkevakuutusosaston vakuutusjaoston päälliköksi ja vuoden 1974 alusta Kansa-konsernin eläkevakuutuksesta vastaavaksi aktuaariksi. Siitä tehtävästä siirryin vuonna 1980 luontevasti kokonaan sijoitustoiminnan puolelle.

Internetin käyttö finanssialalla

Olen opiskellut ja harjoitellut internetin tekniikkaa ja sisällön tuottamista syksystä 1995 alkaen omilla kotisivuillani, joilla on rekisteröity yhteensä jo yli 170 tuhatta käyntiä.

Vuonna 1998 tein Sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusosaston tilaamana konsulttityönä internetin käyttöä vakuutusalaalla koskevan selvityksen, joka jaettiin yli 80 maan korkeimmille vakuutusviranomaisille. Esittelin työn Meksikossa kansainvälisessä konferenssissa noin 250 kuulijalle.

Valtiokonttorissa olen osallistunut eVK-hankkeen (elektroninen Valtiokonttori) projekteihin Rahoitus-yksikön edustajana.

Johdannaiset

Vuonna 1982 käynnistettiin finanssifutuuriin perustuvan liiketoiminnan, jossa palkkiota vastaan suojasimme erästä amerikkalaista sijoitussalkkua.

Vuonna 1987 KOP, PSP, OKO ja 24 muuta osakasta valitsivat minut johtamaan Helsingin Optio- ja Futuuripörssi HOFE -nimistä hanketta ja siihen liittyvää Helsingin Pörssiclearing Oy:tä. Ensisijaisena tavoitteena oli taivuttaa Suomen Optiomeklarit Oy:n omistajat fuusioon. Vaihtoehtona oli kilpailevan kauppapaikan perustaminen. Vuoden 1987 optiosotana tunnettu prosessi johti osakkaiden toivomaan fuusioon, jossa minulle varattiin varatoimitusjohtajan paikka Suomen Optiomeklarit Oy:ssä.

Hakeuduinkin kuitenkin mieluummin KOP:n palvelukseen, missä minulla oli aluksi johdannaisekspertin imago. Siksi sain siellä ensin vastuulleni kotimaisten Helibor-pohjaisten korko-optioiden front- ja back-office -järjestelmien sekä koron- ja valuutanvaihtosopimusten hoitojärjestelmän luomisen. Myöhemmin vastasin projektipäällikkönä SunGardin Devon-järjestelmän käyttöotosta, lähinnä FRA-sopimusten hoitoon.

Vuonna 1996 tein Postipankin tilauksesta konsulttityön, jonka sisältönä oli valuutan- ja koronvaihtosopimusten arvostus ja kirjanpidollinen käsittely.

Johdon tietojärjestelmät

Kansan konsernijohtaja Erkki Pesonen toteutti 1970-luvun lopulta alkaen aikaansa edellä olleen konsernin tuloslaskentajärjestelmän, jossa kaikki tase-erät taseen molemmilta puolilta arvostettiin kuukauden lopun estimoituun markkina-arvoonsa ja kuukauden tulos laskettiin konsernin markkina-arvoisen nettovarallisuuden muutoksena. Periaate oli siis sama kuin IAS-laskennassa, joka tuli pörssiyhtiöissä pakolliseksi vuonna 2005. Konsernijohtajan esikuntaan kuuluvana finanssimatemaatikkona ja sittemmin aktiivisesta finanssiliiketoiminnasta vastaavana

tulosyksikön johtajana osallistuin laskennan yksityiskohtien suunnitteluun ja toteutukseen muun liiketoiminnan paitsi vakuutusliikkeen osalta.

KOP:n treasurymyynnissä suunnittelin ja toteutin raportointijärjestelmän, joka kokosi kuukausittain tietoja pankin perusjärjestelmistä ja tuotti niistä suurasiakasyksikön johdon haluamia seurantaraportteja.

Joukkovelkakirjat

1970 luvun lopulla sain Postipankin eurobond-kauppaa johtaneelta Nicholas Andersonilta erinomaisen opastuksen kansainväliseen joukkovelkakirjasijoitus-toimintaan. Sijoitin Kansan ulkomaantoiminnasta kertyneitä valuuttoja noin 7 vuoden ajan aktiivisesti hallinnoimaani jvk-salkkuun, jonka tuotto ylitti huomattavasti passiivisen salkun tuoton.

Valtiokonttorissa tutustuin tietojärjestelmäkonsulttina vuosina 2000-2003 valtion obligaatioihin ja repokauppoihin.

Kansainvälisten pankkipalvelujen ostaminen

Kansa-konsernin ulkomaanliikkeen raha-asioista vastaavana johtajana ja Bermudan tytäryhtiön rahoitusjohtajana tehtäviini kuului pankkipalvelujen ostaminen sekä kotimaisilta että ulkomaisilta pankeilta. Varsinkin amerikkalaiset pankit tarjosivat aktiivisesti palvelujaan ja tarjosivat myös mahdollisuuksia tutustua heidän toimintoihinsa Lontoossa, USA:ssa ja Kanadassa. Suunnittelemassani valuuttahallintojärjestelmässä oli mahdollista seurata kunkin pankin kanssa tehtyjä sopimuksia ikäänkuin erillisenä portfoliona.

Kirjalliset työt ja muiden kouluttaminen

Oheisen CV:n toisella sivulla on lueteltu laatimiani desktop- ja internet-julkaisuja.

Finanssi-Kansan toimitusjohtajana koulutin omaa organisaatiotani ja kannustin nuoria työntekijöitä heidän opinnoissaan (esim. ohjaajana tekn.tri Osmo Jaurin diplomityössä "Executive Support System for Financing Foreign Insurance Business under Complex Tax Regulations", jonka hän laati Kansan Kanadan-toiminnasta).

Pidin vuosina 1993 ja 94 Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton ja Helsingin Kauppakorkeakoulun järjestämässä vakuutusalan liikkeenjohdollisessa jatkokoulutusohjelmassa ("VALIKO") luennon finanssiriskien hallinnasta. Sitä varten laatimani n. 40-sivuinen moniste löytyy kotisivuiltani internetistä.

Toimiessani Valtiokonttorissa vuonna 2003 projektipäällikkönä määräaikaisessa virkasuhteessa tehtäviini kuului mm. Rahoitus-yksikön noin 120 henkilön kouluttaminen uuden toimistodokumenttijärjestelmän käyttäjiksi.

Konsultoiva myynti

1970-luvun alkupuolella myin vapaaehtoisia räätälöityjä lisäeläkevakuutusjärjestelyjä Kansan yhteisöasiakkaille.

Johdin vuosina 1983-87 Finanssipalvelu Oy Kansaa ja sen tytäryhtiötä Pikarahoitus Oy:tä, jotka loivat oman asiakaspohjansa konsultoivan myynnin ideologian pohjalta. Se oli siihen aikaan Suomessa melko uutta.

1990-luvun alussa suunnittelin ja toteutin KOP:n treasurymyynnissä tietojärjestelmän, joka palveli johdon raportoinnin lisäksi myös treasurytuotteiden konsultoivaa myyntiä. Pankin perusjärjestelmät eivät siihen aikaan tuottaneet käytännön myyntityössä tarvittavia asiakaskonsernikohtaisia seurantatietoja.

Laskentatoimi

Suorittamassani SHV-tutkinnossa vaaditaan, että osaa tehdä koetilaisuudessa ilman apuvälineitä vakuutusyhtiön tilikartan, vakuutusyhtiön kirjanpitoon kaikki mahdolliset kirjaukset ja laatia vakuutusyhtiön tilinpäätöksen. Minulla on pitkäaikainen ja laaja-alainen käytännön kokemus liikekirjanpidosta ja muusta laskentatoimesta, erityisesti vakuutuslalla ja treasurytoiminnassa – sekä liiketoiminnasta ja laskennasta vastuullisena johtajana että tietojärjestelmien määrittelijänä ja toteuttajana. Monissa tehtävissä olen joutunut määrittelemään laskentaperiaatteita ja kirjaussääntöjä tai laatimaan erilaisia laskelmia ja analyysejä sekä selvittämään suomalaisia käytäntöjä ulkomaalaisille.. (Kts. myös edellä kohta “Johdon tietojärjestelmät”.)

1970-luvulla ideoin ja suunnittelin toimintolaskentaan perustuvan kustannuseuranta- ja ohjausjärjestelmän vakuutus konsernin tarpeisiin.

Vuonna 1996 Postipankille laitimani konsulttityö koski koron ja valuutanvaihtosopimusten arvostuksia ja kirjanpitoa.

Kosketuksen säilyttämiseksi käytännön kirjanpitoon teen oman osakeyhtiöni pienimuotoisen kirjanpidon itse, mutta käytän ammattitilintarkastajaa.

Leasing

Toimin vuosina 1983-97 toimitusjohtajana Kansa-konsernin finanssiyhtiössä ja sen omistamassa pienessä rahoitusyhtiössä, joka harjoitti auto- ja koneleasing-toimintaa.

Kansa-konsernin amerikkalainen osakkuusyhtiö Clarendon oli leasing-kohteiden jäännösarvovakuutuksen edelläkävijä. Lähin esimieheni, konserni johtaja Pesonen, joka valittiin sittemmin Clarendonin hallituksen puheenjohtajaksi, osallistui henkilökohtaisesti sen ideointiin. Itse olin siinä toiminnassa mukana välillisesti Kansan ulkomaantoiminnan johtoryhmän jäsenenä ja tri Pesosen lähipiiriin kuuluvana keskustelukumppanina.

Lentokonerahoitus

Swissairin liisaaman Boeing 747 -lentokoneen jäännösarvovakuutuksen perusteella Kansa olisi joutunut vuonna 1984 korvaamaan vakuutetun jäännösarvon ja koneen myynnistä saatavan myyntihinnan välisenä erotuksena muutamia miljoonia dollareita. Kun koneiden hinnat olivat silloin erityisistä syistä kuopassa, Kansa päätti käyttää optiotaan ostaa koneen itselleen vakuutetusta jäännösarvosta. Minun tehtäviini kuului järjestää koneen ostamiseen tarvittava rahoitus, jolloin tulin jossakin määrin perehtyneeksi lentokonerahoituksen erityisproblematiikkaan. Pidimme konetta muutaman vuoden vuokrattuna amerikkalaiselle lentoyhtiölle, jonka jälkeen se myytiin reilulla voitolla hintojen noustua takaisin normaalitasolle.

Liiketoiminnan kehittäminen

Noin 30 vuotta kestänyt työurani finanssialalla on ollut vahvasti kehittämispainotteinen. Siihen sisältyy monen tasoista toimintaa sekä uusien hankkeiden tulosvastuullisena johtajana että projekti- ja työryhmien jäsenenä. Kaikissa toimissa, joihin minut on yli 20-vuotiaana nimitetty, olen ollut toimen ensimmäinen haltija, joten jo siitäkin syystä työni on aina vaatinut uusien asioiden ideointia, käynnistämistä ja kehittämistä. Vuodesta 1988 alkaen olen toiminut pelkästään kehittämistehtävissä kehityspäällikkönä tai kehityskonsulttina.

Lyhyet korkoinstrumentit

Kansan aktiivisesta finanssitoiminnasta vastaavana johtajana aloitin markkina-rahaoperaatiot aikana, jolloin kotimaiset rahamarkkinat alkoivat vasta vapautua säännöstelystä. Instrumentteina käytimme ottolainauksessa velkakirjamuotoisia markkinaraha-lainoja ja sijoituspuolella määräaikaistalletuksia eri valuutoissa sekä notariaattitalletuksia. Sitten tietojärjestelmäkonsulttina perehdyin markkinoille tulleisiin diskonttopapereihin (sijoitustodistukset, valtion velkasitoumukset, yritystodistukset) ja opetin niiden ominaisuuksia toimeksiantaja-asiakkailleni.

Muut rahoitus- ja sijoitustekniikat

Johtamani Finanssipalvelu Oy Kansa joutui hankkimaan asiakkaansa markkinoilta omin avuin ja siksi olimme valmiit joustavasti tarjoamaan asiakaskohtaisesti hyvinkin yksilöllisiä rahoitus-, vakuutus- ja sijoitusratkaisuja. Välitimme jopa muutamia eriä sijoituskulua. Kun korottoman joukkovelkakirjan emittointi ei ollut siihen aikaan Suomessa sallittua, laskimme liikkeelle korollisen joukkovelkakirjan, jonka pääomakupongit ja korkokupongit myimme erikseen korottomina diskontto-papereina. Käytimme myös vakuutustekniikkaa rahoitusjärjestelyissä. Teimme yksilöllisiä yrityskauppojen rahoitusjärjestelyjä ja muita rahoitussopimuksia.

Olin myös muutaman vuoden Projex Oy -nimisen Eka-yhtymän projektivientiyhtiön hallituksessa lähinnä rahoitusasiantuntijan roolissa.

Pörssiosakesijoittaminen

Kansalla oli aikanaan suomalaisista vakuutuskonserneista suurin vapaasti sijoitettava spekulatiivinen pörssiosakesalkku, joka kuului minun tulosvastuualueeseeni. Päivittäiset sijoituspäätökset hajautin usealle eri salkunhoitajalle, joista yksi oli omassa yksikössäni ja muut pankkiiriliikkeissä. Itse seurasin ja analysoin enemmän salkunhoitajien toimintaa kuin yksittäisiä sijoituskohteita.

Raportointijärjestelmät

Vuonna 1979 suunnittelin GE:n maailmanlaajuisessa Mark III -tietoliikenneverkossa toimivan konsernin valuuttahallintojärjestelmän, josta saatiin kaikki tarvittavat raportit. Kehitin järjestelmää edelleen vuoteen 1987 saakka, jolloin erosin Kansan palveluksesta. Sen käyttöä jatkettiin vielä sen jälkeenkin useita vuosia, mutta seuraajillani ei ollut tietojärjestelmän uudistamiseen tarvittavia taitoja.

Vuosina 1992-95 suunnittelin ja toteutin PC-verkossa treasurymyynnin raportointijärjestelmän, jolla keräsin tietoja KOP:n perusjärjestelmistä ja tuotin suurasiakastoiminnon johdon ja rahoitusjohtajien sekä dealer-organisaation tarvitsemia raportteja.

Valtiokonttorin Rahoitus-yksikössä suunnittelin ja toteutin vuosina 2000-2002 Web-selaimella käytettävän pienen sovelluksen, joka palveli neljän projektin ajantasaisena tietopankkina lähinnä projektiryhmää ja projektin johtoryhmää.

Remburssijärjestelyt

Ulkomaiset vakuutusyhtiöt joutuvat antamaan USA:laisten sitoumustensa vakuudeksi remburssin (stand-by letter of credit). Pankit puolestaan vaativat remburseille vakuutta, jollaiseksi soveltuvat mm. USD-määräiset finanssisijoitukset. Vastasin vuosina 1978-85 Kansa-konsernin remburssijärjestelyistä. Siihen kuului käytännössä neuvottelut ja bisneksen allokointi keskenään kilpailevien pankkien kanssa, käytettävissä olevien vakuuksien hyödyntämisen maksimointi ja remburssikulujen minimointi sekä juokseva remburssien avaaminen, uudistaminen, irtisanominen, palkkioiden maksatus ja raportointi. Edellä mainittu suunnittelemani valuuttahallintojärjestelmä oli korvaamaton apuväline tässä toiminnassa.

Riskienhallinta

Koska olen alkuperäiseltä ammatiltani vakuutusmatemaatikko, minulla on riskienhallinnan alalta monen laatuista koulutusta ja kokemusta. Esim. laadin kokonaisvaltaisen riskikartoituksen Helsingin Rahamarkkinakeskus Oy:n (nyk. osa APK:ta) toiminnasta ennen toiminnan käynnistämistä yhdessä yhtiön toimivan johdon kanssa. 1980-luvulla opiskelin johdannaisten käyttöä finanssiriskien hallinnassa ja minua pidettiin siihen aikaan sen alan asiantuntijana. "Financial engineering"-taitoni on sittemmin päässyt käytön puutteessa unohtumaan, mutta kuulun edelleenkin jäsenenä AFIR:iin, joka on vakuutusmatemaatikoiden kansainvälisen järjestön finanssiriskeihin erikoistunut jaosto.

Selvitystoiminta

Vuonna 1987 minut valittiin Helsingin Pörssiclearing Oy:n toimitusjohtajaksi. Yhtiö oli KOP:n, PSP:n, OKO:n ja yli 20 muun yhtiön omistama. Perustajat ajattelivat siitä tulevan ensin Helsingin Optio- ja Futuuripörssin sekä myöhemmin ehkä myös Helsingin Arvopaperipörssin selvityskeskus. Fuusioneuvottelujen myötä suunnitelmat kuitenkin muuttuivat. Ehdin kuitenkin perehtyä siinä määrin selvityskeskustoimintaan, että minut valittiin myöhemmin osallistumaan Helsingin Rahamarkkinakeskus Oy:n (HRMK) toiminnan suunnitteluun KOP:n edustajana. (Sittemmin HRMK:n toiminta on fuusioitu APK:hon).

Valuutta-asiat

Siirtymiseni eläkevakuutuksesta finanssitoimintaan tapahtui vuonna 1978, kun Kansan konsernijohtaja tri Pesonen antoi vastuulleni konsernin valuuttariskien hallinnan. Vuonna 1979 suunnittelin konsernin valuuttahallinnon tietojärjestelmän, jossa käsiteltiin integroidusti valuuttahallinnon kaikki työvaiheet kaupan syötöstä kirjanpidon tositteiden laadintaan ja johdon raportointiin. Instrumentteina olivat valuuttatilit, määräaikaisten valuuttatalletukset, remburssit, eurobondit ja muut joukkovelkakirjat sekä annetut valuuttalainat.

Johtamani valuuttasijoitusyksikkö toimi konsernin sisäisenä valuuttapankkina, joka sai sijoitettavat valuutat lainaksi vakuutustoimintaa harjoittavilta tulosityksiköiltä sisäisen laskennan korollisten valuuttatilien kautta. Hoidimme sijoitusten lisäksi keskitetysti suomalaisten konserniyhtiöiden ulkomaan maksuliikenteen. Ulkomaiset tytäryhtiöt hoitivat itse omat juoksevat raha-asiansa, mutta raportoivat niistä minulle. Sittemmin KOP:n treasuryssä perehdyin pankin valuuttatoimintaan ja tein siellä kehityspäällikkönä sisäisen pankin kehittämisehdotuksia.